

JÜRGEN BASEDOW, KLAUS J. HOPT I REINHARD ZIMMERMANN (EDITORS), *HANDWÖRTERBUCH DES EUROPÄISCHEN PRIVATRECHTS*, TÜBINGEN, MOHR SIEBECK, 2009, 2 VOLUMS, 1.991 PÀGINES

L'Institut Max Plack de Dret Comparat i Dret Internacional Privat d'Hamburg va concebre el projecte d'un diccionari de dret privat europeu amb la intenció d'oferir una primera aproximació a conceptes clau del nou *ius commune* europeu amb què superar la fragmentació del dret comunitari i proporcionar uns materials mínims als operadors jurídics interessats en l'harmonització del dret privat en el si de la Unió Europea. El resultat que ara veu la llum en dos atapeïts volums que recullen fins a quatre-centes setanta-tres veus és, malgrat el títol, més una enciclopèdia que un diccionari, en consideració a l'extensió i la profunditat de l'exposició que acompanya cadascuna d'aquestes veus. En aquest sentit, aquesta obra s'ha de relacionar amb dues enciclopèdies de publicació recent: l'*Elgar Encyclopedia of Comparative Law*, editada per Jan M. Smits (Cheltenham, 2006 i 2008), i l'*Oxford Handbook of Comparative Law*, editat per Matthias Reimann i Reinhard Zimmermann (Oxford, 2007).

Les veus abasten exclusivament conceptes jurídics, per la qual cosa no hi ha entrades dedicades a persones que hagin contribuït al desenvolupament del dret privat europeu. El seu contingut és certament variat i no se cenyeixen exclusivament al que seria el dret privat europeu, sinó que, en molts casos, tant les veus com el tractament que es dona a les veus pertanyen a l'àmbit del dret comparat i fins i tot al de la història del dret. Així, per exemple, al costat de veus com *Common Frame of Reference* (en anglès) o *prohibició de la discriminació*, o els principals grups de recerca i les propostes de *soft law* que aquests han formulat —*Grup d'Estudis per a un Codi Civil Europeu, Principis de dret contractual europeu, Principis europeus de dret de danys*, però, en canvi, no Avantprojecte de Codi civil europeu de l'Acadèmia de Pavia—, que serien entrades clarament de dret privat europeu, n'hi trobem d'altres amb un caràcter més nacional i presentades amb un caire comparatista, com ara *Código civil* (l'espanyol) o *common law*, juntament amb d'altres que en si mateixes són neutres, si bé els autors que les han elaborat prenen la perspectiva comparada esmentada (per exemple, veus com *enriquiment injust, possessió o dret mercantil*, per a citar només tres exemples). I també, com deia, hi ha veus de caràcter històric, tractades des del punt de vista de la seva contribució a la creació d'un dret europeu (per exemple, *dret feudal, corpus iuris civilis, ius commune, dret canònic, dret romà o dret romanoholandès*). No s'analitzen, en general, drets nacionals —però sí els codis civils nacionals més destacats, com l'alemany, el neerlandès, l'espanyol, el

francès o l'italià, i també el grec o el polonès—, llevat dels ordenaments amb una significació especial en el panorama europeu, com l'escocès —pel seu caràcter mixt— o el turc —pel fet de basar-se en el dret suís en un país de religió majoritària musulmana—, i també hi ha una sèrie de veus dedicades a la influència que el dret europeu ha tingut en el dret xinès, en el japonès, en els drets islàmics i en els llatinoamericans.

La llista d'autors de les veus és no només extensa, sinó impressionant. Predominen, certament, els juristes alemanys pertanyents o formats a l'Institut Max Planck i del cercle acadèmic dels coordinadors i directors de l'Institut, però també d'altres especialistes en les veus que els han estat encarregades, com ara Norbert Reich o Filippo Ranieri (alemanys), Franco Ferrari (italià) i Walter Pintens (belga). Cal destacar que hi ha presència catalana: el professor Josep Ferrer i Riba, que s'ha ocupat de les veus *adopció*, *responsabilitat parental* i *protecció de menors*.

El *Handwörterbuch des Europäischen Privatrechts*, doncs, ofereix una informació bàsica, però alhora essencial i precisa, per a iniciar-se en el món encara difícil de manejar del dret privat europeu, atesa la pluralitat de fonts del dret i d'informació existents i la rapidesa dels seus avenços en alguns àmbits —pensem, només, en la proposta de Reglament europeu sobre successions, COM(2009) 154 final—, i encara més quan les veus van acompanyades d'una bibliografia essencial per a qui necessiti aprofundir en cada tema. És una obra indispensable, per tant, per a totes les persones interessades en l'uropeïtzació del dret privat.

Antoni Vaquer Aloy
Universitat de Lleida